

Sygn. akt III UK 169/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania Z. K.
od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 11 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania Z. K. przeciwko ZUS Oddziałowi w S. o prawo do emerytury – oddalił apelację Z.K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 13 sierpnia 2013 r., oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 24 września 2012 r., odmawiającej odwołującemu się prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną; skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Uzasadniając oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. autor skargi wskazał, że nie może się „ostać w obrocie prawnym wyrok Sądu Apelacyjnego w sytuacji, gdy Sąd ten - dokonując ustaleń faktycznych oraz oceny charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w Fabryce [...] „V.” w S. w okresie od dnia 23.06.1980 r. do dnia 28.02.1987 r. w kontekście uznania tego okresu pracy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu obowiązujących przepisów - oparł się jedynie na ściśle wybranym fragmencie materiału dowodowego, to jest zeznaniu świadków wskazujących, że ubezpieczony przy wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych takich jak spawacz, wykonywał inne prace nie wymienione w rozporządzeniu, jednakże były to prace incydentalne nie wchodzące w zakres czynności ubezpieczonego. Dodatkowo zeznania świadków wskazywały, iż w brygadzie w której pracował Ubezpieczony wykonującej remonty instalacji sanitarnej i wentylacyjnej nie było zatrudnionego innego spawacza. Sąd Apelacyjny w swoich wywodach stwierdził, iż dowody znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego dotyczące formalnego stanowiska nie pozwalały na przyjęcie, iż faktyczne stanowisko było inne. W ocenie strony skarżącej - nawet jeżeli Sąd II Instancji podjął wątpliwości co do charakteru pracy ubezpieczonego, to w niniejszej sprawie jego obowiązkiem było bądź uzupełnienie materiału dowodowego (choćby o uzupełniające przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony, który był obecny na rozprawie apelacyjnej), bądź też uchylenie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Okręgowy celem poczynienia przez niego ustaleń odnośnie rodzaju i zakresu czynności wykonywanych przez ubezpieczonego. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecnictwem sądowym (m.in. post. Sądu Najwyższego z dnia 22.08.2007 r., III CSK 61/07, OSNC 2008 nr 10, poz. 119; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23.03.1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124) dokonanie przez sąd drugiej instancji odmiennej - w stosunku do przyjętej przez sąd pierwszej instancji - oceny dowodów, narusza zasadę bezpośredniości, jeżeli ze względu na szczególne okoliczności zachodziła konieczność ponowienia lub uzupełnienia postępowania dowodowego. W tym stanie rzeczy, jak również mając na uwadze, że zarzut

naruszenia ogólnej normy procesowej art. 382 k.p.c. jest usprawiedliwiony kiedy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego, albo pominął część „zebranego materiału”, jeżeli przy tym uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy /m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.12.2008 r., I UK 169/08, Legalis; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6.01.1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999 nr 9, poz. 146) - niewątpliwym jest, iż w niniejszej sprawie zaistniała kwalifikowana postać naruszenia przepisów prawa, o której mowa w przytoczonych podstawach kasacyjnych polegająca na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (tak: postanowienie SN z dnia 16.09.2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274), co w pełni uzasadnia przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał „oczywistą zasadność” jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest oparte na twierdzeniu autora skargi, że Sąd drugiej instancji w kontekście uznania spornego okresu pracy za pracę w szczególnych warunkach oparł się jedynie na ściśle wybranym fragmencie materiału dowodowego, to jest zeznaniu świadków wskazujących, że ubezpieczony przy wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych takich jak spawacz, wykonywał inne prace niewymienione w rozporządzeniu, jednakże były to prace incydentalne niewchodzące w zakres czynności ubezpieczonego. W ocenie skarżącego zeznania świadków wskazywały dodatkowo, że w brygadzie, w której pracował, wykonującej remonty instalacji sanitarnej i wentylacyjnej, nie było zatrudnionego innego spawacza. W ocenie skarżącego nawet jeżeli Sąd drugiej instancji podjął wątpliwości co do charakteru pracy ubezpieczonego, to w niniejszej sprawie jego obowiązkiem było bądź uzupełnienie materiału dowodowego (choćby o uzupełniające przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony, który był obecny na rozprawie apelacyjnej), bądź też uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy celem poczynienia przez ten sąd ustaleń odnośnie rodzaju i zakresu czynności wykonywanych przez ubezpieczonego.

Taka – sugerowana w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania sytuacja – nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny w [...] w zaskarżonym wyroku w swojej ocenie prawa wnioskodawcy do spornego świadczenia emerytalnego uwzględnił – w ramach sędziowskiej swobodnej oceny dowodów – cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zgromadzony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i przed Sądem drugiej instancji). W

konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawca nie udowodnił, że w spornym okresie od 23 czerwca 1980 r. do 28 lutego 1987 r. w czasie zatrudnienia w Fabryce [...] „V.” w S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu, wymienione w Wykazie A Dziale XIV „Prace różne” pod pozycją 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W swojej ocenie Sąd drugiej instancji uwzględnił w szczególności dokumentację osobową skarżącego, zeznania świadków oraz samego skarżącego. W ocenie Sądu drugiej instancji żadne dokumenty zawarte w aktach osobowych skarżącego nie wskazują, że będąc zatrudniony w Fabryce [...] „V.” w spornym okresie wykonywał prace przy spawaniu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd drugiej instancji podkreślił, że w niniejszej sprawie na okoliczność pracy skarżącego w Fabryce [...] „V.” zostały przeprowadzone dowody z zeznań świadków K. M. i J. G. oraz skarżącego. Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że zeznania świadka K. M. nie są konsekwentne, a więc nie mogą być wiarygodne. Nie są wiarygodne zeznania świadka, w części, kiedy twierdzi, że skarżący tylko spawał. Świadek pracował w tym samym zakładzie pracy tylko do 1985 r. Z zeznań wynika, że nie pamiętał dokładnie, ilu było w zakładzie hydraulików, nie był też pewny, czy w brygadzie był tylko jeden spawacz. Zeznając powtórzył dwukrotnie, że skarżący przeważnie spawał. Treść zeznań świadka, jak i sposób ich składania wskazuje, że świadek nie pamięta dokładnie, jak wyglądała praca skarżącego w spornym okresie. Jest to zrozumiałe, skoro od tego czasu upłynęło ponad 25 lat. Sąd drugiej instancji – wbrew temu, co autor skargi kasacyjnej twierdzi w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania – uwzględnił w swojej ocenie materiału dowodowego sprawy zeznania świadka K. M., który zeznał, że nie było w brygadzie innego spawacza; nie dał jednak wiary zeznaniom świadka w tym zakresie. W ocenie Sądu drugiej instancji zeznania świadka K. M., podobnie jak zeznania świadka J. G. (dowód z tych zeznań przeprowadzony w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji) nie podważyły wiarygodności dokumentów znajdujących się w aktach osobowych skarżącego, sporządzonych na bieżąco w okresie zatrudnienia skarżącego. Dokumenty te potwierdzają, że skarżący pracował w

Fabryce [...] „V.” jako hydraulik i hydraulik - spawacz. Pracując na tym drugim stanowisku wykonywał niewątpliwie prace przy spawaniu, ale wykonywał też prace hydrauliczne, co wynika z dokumentów i nie zostało kategorycznie zanegowane przez świadków. Z przedstawionych dowodów nie wynika, żeby prace hydrauliczne miały charakter incydentalny, a tym bardziej, że są immanentną częścią prac wykonywanych przy spawaniu. Wręcz przeciwnie, nawet gdy w dokumentach stanowisko skarżącego zostało określone jako połączenie czynności hydraulika i spawacza, to czynności hydraulika są bardziej wyeksponowane. W ocenie Sądu drugiej instancji zeznania skarżącego, jako strony zainteresowanej wynikiem sprawy, w tym kontekście również są niewiarygodne, jako sprzeczne z dokumentami zawartymi w aktach osobowych i niepotwierdzone jednoznacznymi zeznaniami świadków.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.